

**И. РАЗЗАКОВ АТЫНДАГЫ КЫРГЫЗ МАМЛЕКЕТТИК
ТЕХНИКАЛЫК УНИВЕРСИТЕТИ
АКАДЕМИК У. АСАНАЛИЕВ атындагы
КЫРГЫЗ ТОО-КЕН МЕТАЛЛУРГИЯЛЫК ИНСТИТУТУ**

**“МАРКШЕЙДЕРДИК ИШИ ЖАНА ГЕОМААЛЫМАТТЫК
СИСТЕМАЛАРДЫН ТЕХНОЛОГИЯСЫ” кафедрасынын 2022-2023 окуу
жылынын геодезиялык окуу практикасы,
окуп-таанышуу, биринчи, экинчи өндүрүштүк жана диплом алдындагы
практикаларынын**

ОТЧЕТУ

Бишкек-2023ж.

Практиканын максаты жана уюштуруу боюнча кыскача маалымат

Студенттердин практикасы окуу планына жооп берүүчү атайын полигондо жана өндүрүштүк ишканаларда өткөзүлдү.

Практиканын негизки максаттары төмөндөгүлөр:

- ✓ Ишканадагы жүрүм-турум эрежелери жана эмгекти коргоо боюнча иш-чаралары менен таанышуу.
- ✓ Геодезиялык окуу жалпы 1 курстарга атайын полигондо практика жүргүзүү (Кегеты)
- ✓ Окуп-таанышуу практиканын негизи.
- ✓ Тоо-кен иштери менен таанышуу
- ✓ Негизги өндүрүштүк процесстердин уштуруу учурундагы маркшейдердик жана геодезиялык иштер менен таанышуу жана тажрыйбага ээ болуу.
- ✓ Окуп жаткан кесиптен өндүрүштүк тажрыйбага ээ болуу.

Практиканын жетекчилери болуп “Маркшейдердик иши жана Геомаалыматтык системалардын технологиясы” кафедрасынын; техникалык илимдеринин кандидаты Умаров Т.С., улук окутуучусу Абдылдаев А.Е., улук окутуучусу Дуйшонбек кызы Г., улук окутуучусу Абдиев А.А., окутуучусу Калыкбердиев А., Калинур кызы Б. дайындалды.

Студенттер практикага бараардын алдында коопсуздук эрежелери жана эмгекти коргоо боюнча курстан өтүшүп, белгиленген тартипте экзамен тапшырышкан сон гана практикага киришүүгө уруксат берилди.

Практикага барган сон ал жердин геологиялык шарттары жана карьердеги маркшейдердик иштер жөнүндө негизги маалыматтар берилди. Ошондой эле ишкананын түзүмү, техника-экономикалык көрсөткүчтөрү, диспетчердик кызмат, карьерди башкаруу кызматы, экономикалык план түзүүчү бөлүк, коопсуздук боюнча инженердин жумуштары, технологиялык комплекстер жана өндүрүштүк процесстер боюнча маалыматтар берилди.

Практиканын жүрүшүндө студенттер керек болгон маалыматтарды жана күнүмдүк аткарган жумуштарын өздүк күндөлүктөрүнө жазып жүрүштү, жана

кыскача отчет кафедрага тапшырылды. Практикада негизинен төмөндөгү суроолор каралды.

- ❖ Өндүрүштүк белгилер боюнча суроолор. Мисалы: “Маркшейдердик багыттар жан кандай багытта иш алпаруу”, “Тоодогу иштин жүрүшүн изилдөө”, “Карьердин талаасын ачуу учурундагы маркшейдердик жана геодезиялык иштердин аткаруусундагы суроолор”, Терен горизонтторду ачуу жана багыт берүү”, “Забойлорго багыт берүү жана картага түшүрүү”, жана башкалар.
- ❖ Жумушчу же жергиликтүү маркшейдер адистиги боюнча өндүрүштүк тапшырмаларды алуу; маркшейдердик кызматтын уюштурулушу жана тоо кен ишканасында аткарылуучу маркшейдердик иштердин негизги түрлөрү менен тааныштыруу.
- ❖ МД-1-20; ПГ-1-20; МД-1-19; ПГ-1-19; группаларынын студенттери биринчи, экинчи өндүрүштүк практикаларын, диплом алдындагы жана окуу-таанышуу практикасын өз убагында коюлган график боюнча (1-чи өндүрүштүк практикасы 2023-жылдын 29-майынан 30-июнуна чейин), (2-чи өндүрүштүк практикасы 2023-жылдын 29-майынан 30-июнуна чейин), (диплом долбор астындагы практикасы 2023-жылдын 4-сентябрынан 29-сентябрына чейин), (МДд-1-18 тобунун студенттери 2023-жылдын 5-июнунан 30-июнуна чейин диплом долбор астындагы практикасы), өткөрүлдү.

Практикалар «Кумтор», «Бозымчак», «Талды-Булак Левобережный», «Кара-Кече», «Жыргалан» шахтасы, “Жеруй” ААК, «Солтон-Сары», «Жамгыр», «Эти-Бакыр Терек-Сай», “Ак-суу”, “Макмал золото” кен жатактарында жана топографиялык-геодезиялык ишканалар, долбоорлоо, курулуш жана автомобиль жолдору ишканаларында өткөрүлдү. Практиканын жетекчиси болуп окутуучулар, техникалык илимдеринин кандидаты Умаров Т.С., улук окутуучусу Абдылдаев А.Е., улук окутуучусу Дуйшонбек кызы Г., улук окутуучусу Абдиев А.А., окутуучусу Калыкбердиев А., Калинур кызы Б. дайындалды.

Ал эми 2022-2023 окуу жылынын графигине ылайык геодезиялык окуу практикасы өтүү боюнча буйруктун негизинде 03.06.2023 нөн 09.06.2023

чейин. ГД-1-2-3-4-22, ФПН-1-22, ПГ-1-22, НГД-1-22, ТГР-1-22, ПГ(Г)-1-22 тобуларынан 185 студенттин ичинен 135 студент.

Окуп-таанышуу практикасы МД-1-21; ПГ-1-21 группасындагы “Маркшейдердик иши жана колдонмо геодезия кесиби боюнча окуган студенттердин жакындатылган саны боюнча 42 студент болсо алардын ичинен 42 окуп-таанышуу практикасын 2023 – жылдын 23 сентябрь куну “Ак-Суу” капчыгайында өтүштү.

Окуп-таанышуу практикасынын жыйынтыгы боюнча:

МД-1-21 группасынан 31 студенттин ичинен 31 студент.

ПГ-1-21 группасынан 13 студенттин ичинен 13 студент.

Биринчи өндүрүштүк практиканын жыйынтыгы боюнча :

МД-1-20 группасынан 23 студенттин ичинен 20 отчетторун тапшырышты.

ПГ-1-20 группасынан 22 студенттин ичинен 21 отчетторун тапшырышты.

Экинчи өндүрүштүк практиканын жыйынтыгы боюнча :

МД-1-19 группасынан 18 студенттин ичинен 18 отчетторун тапшырышты.

ПГ-1-19 группасынан 2 студенттин ичинен 2 отчетторун тапшырышты.

Диплом алдындагы практиканын жыйынтыгы боюнча:

МД-1-19 группасынан 18 студенттин ичинен 18 отчетторун тапшырышты.

ПГ-1-19 группасынан 2 студенттин ичинен 2 отчетторун тапшырышты.

Диплом алдындагы практиканын жыйынтыгы боюнча :

МДд-1-18 группасынан 26 студенттин ичинен 26 отчетторун тапшырышты.

Практиканын негизги максаты теориялык курстардан уккан материалдарды бекитүү жана окуп жаткан кесиптен өндүрүштүк тажрыйба топтоо болуп эсептелет. Негизинен окуп-таанышуу жана өндүрүштүк практикалар коюлган графиктик убакыты жана практика өткөн ишканалар тарабынан эскертүүлөрсүз өтүлдү.

Практикада болгон негизги көйгөйлөр жана сунуштар:

Окуп-таанышуу практикада пайда болгон көйгөйлөр университеттен эле башталган. Эң негизги көйгөй болуп группаларды бөлүштүрүп алып чыгуу болду, группалар кесип-кесиптери менен бөлүштүрүлбөгөн болгондуктан

группалардын баарын алып чыгууга аргасыз болдук. Андан кийинки көйгөй болуп, алар көпчүлүк болгондуктан транспорт тараптан көйгөй жаралды, жана транспортко топтолгон акчалардын тен жарымын кетирүүгө аргасыз болдук. Ошондуктан биздин университетке болгон негизги сунуш болуп окуп-таанышуу практикасына транспорт менен камсыздап жардам берилсе жакшы болмок.

Ал эми өндүрүштүк практикадагы көйгөйлөрдүн эң негизгиси болуп, университет менен өндүрүштүк ишканалардын келишими аз болгондуктан студенттерге өндүрүштүк ишканаларды таап камсыздап берүү болду. Андан кийинки көйгөй студенттер башка-башка ишканаларга барышкандыктан алардын кандай денгеелде өтүшүп жаткандыгын көзөмөлдөөгө мүмкүнчүлүк аз болду. Биздин кафедранын негизги сунушу болуп чон өнөр жайлар менен университеттин ортосунда келишим түзүлүп студенттердин чыгашасын ишканалар өз моюндарына алышса жакшы болот эле.

“МИ жана ГМСтехнологиялар”

кафедрасынын башчысы

С.Б. Омуралиев

Окуу-геодезиялык практикасы боюнча маалымат:

Окутуу-тааныштыруу практикасын өткөн группалар	Студенттердин баардык саны	Практика өткөн студенттер	Пайыз %
ГД-1-2-3-4-22	95	70	
ФПН-1-22	10	6	
ПГ-1-22	10	9	
НГД-1-22	14	10	
ТГР-1-22	27	20	
ПГ(Г)-1-22	29	20	
Баардыгы:	185	135	73

Окуу-таанышуу практикасы боюнча маалымат:

Окутуу-тааныштыруу практикасын өткөн группалар	Студенттердин баардык саны	Практика өткөн студенттер	Пайыз %
МД-1-21	31	31	100
ПГ-1-21	13	13	100
Баардыгы:	42	42	100

I - өндүрүштүк практикасы боюнча маалымат:

1-өндүрүштүк практиканы өткөн группалар	Студенттердин жалпы саны	Отчет өткөрдү	Пайыз %
МД-1-20	23	20	91
ПГ-1-20	22	21	96
Баардыгы:	45	41	100

II - өндүрүштүк практиканын жыйынтыгы боюнча маалымат:

2-өндүрүштүк практиканы өткөн группалар	Студенттердин жалпы саны	Отчет өткөрдү	Пайыз %
МД-1-19	18	18	100
ПГ-1-19	2	2	100
Баардыгы:	20	20	100

Диплом алдындагы практикасы боюнча маалымат:

Диплом алдындагы практиканын өткөн группалар	Студенттердин жалпы саны	Отчет өткөрдү	Пайыз %
МД-1-19	18	18	100
ПГ-1-19	2	2	100
Баардыгы:	20	20	100

Диплом алдындагы практикасы боюнча маалымат:

Диплом алдындагы практиканын өткөн группалар	Студенттердин жалпы саны	Отчет өткөрдү	Пайыз %
МД-1-18	26	26	100
Баардыгы:	26	26	100

“МИ жана ГМСтехнологиялар”

кафедрасынын башчысы

С.Б. Омуралиев